

Asia: VN/3799/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Turun yliopiston ylioppilaskunta kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta (VN/3799/2024).

Hallitus on esittänyt muutoksia EU- ja ETA-alueiden ulkopuolelta tulevien opiskelijoiden oleskelulupien jälkivalvonnan kiristämiseen. Esityksessä tavoitellaan käytäntöä, jossa suomalaiseen toimeentulotukeen turvautuminen johtaisi selkeämmin oleskeluluvan peruuttamiseen tai uuden oleskeluluvan myöntämättä jättämistä koskevaan harkintaan. Turun yliopiston ylioppilaskunta ei kannata hallituksen esitystä, koska se vaikeuttaa heikoimmissa asemissa olevien kansainvälisten opiskelijoiden asemaa ja esitys on ristiriidassa hallituksen tavoitteen kanssa lisätä Suomen pitovoimaa.

EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta saapuvat opiskelijat ovat lähtökohtaisesti taloudellisesti eriarvoisessa asemassa suomalaisiin opiskelijoihin verrattuna, eikä heidän tilannettaan tulisi vaikeuttaa entisestään. Eriarvoisuutta lisäävät muun muassa lukuvuosimaksut, hakijamaksut, työnsaannin haasteet ja rajoitteet sekä opintotuen puuttuminen. Hyvin pieni joukko kansainvälisiä opiskelijoita on päätnyt turvautumaan toimeentulotukeen viimeisen reilun kahden vuoden aikana (333hlö), sillä aiemminkin se on saattanut johtaa oleskeluluvan tarkasteluun. Kansainväliset opiskelijat nojautuvat tukeen siis hyvin harkitusti ja eikä määrä viittaa tuen väärinkäyttöön. Päätös kiristää lainsäädäntöä kohdistuu opiskelijoiden inhimillisiin tilanteisiin, joissa heillä ei ole muita vaihtoehtoja. Erityisen haavoittuvassa asemassa ovat perheelliset opiskelijat, sillä muutoksen seurauksena myös heidän perheenjäsenensä voivat kohdata merkittäviä vaikeuksia, jos perheenkokoajana toimivan opiskelijan oleskelulupa peruutettaisiin tai uutta lupaa ei myönnettäisi.

Muutos voi aiheuttaa Suomelle mainehaitan kansainvälisenä opiskelukohteena. Ensi syksynä EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta saapuvat opiskelijat ovat ensimmäinen opiskelijajoukko, joiden tulee kattaa lukuvuosimaksunsa ilman aikaisempia apurahajärjestelmiä. Muutos vaikuttaa huomattavasti näiden opiskelijoiden taloudelliseen tilanteeseen. Vaikka onkin hyvä seurata opiskelijoiden taloudellista pärjäämistä, pelottelu oleskeluluvan menettämisellä on taktiikka, joka voi heikentää Suomen mainetta koulutuskohteena ja viedä meiltä potentiaalisia korkeakoulutettuja sekä maahan jääviä työntekijöitä. Hallitusohjelmassa listataan Suomen pitovoiman lisääminen ja kannusteet jäädä Suomeen töihin valmistumisen jälkeen, mutta vuoden 2026 alussa on jo nähty huomattava lasku hakijamäärissä. Seuraavina vuosina tulisi varata riittävästi aikaa seurata lukukausimaksujen vaikutusta kansainvälisten opiskelijoiden hakijamäärään ja paikan vastaanottaneiden määrään, opiskelijoilta kerättyyn palautteeseen sekä vaikutusta Suomen maineeseen koulutusmaana ennen uusien muutoksien toimeenpanoa.

Takatalo Janika
Turun yliopiston ylioppilaskunta

Kiiskilä Hanna
Turun yliopiston ylioppilaskunta